

wprowadzenie

Jeszcze niedawno diagnostyka psychologiczna odnosiła się wyłącznie do tych działów nauki czy też życia społecznego, które określały rodzaj oraz stopień dysfunkcji – lub patologii – w ogólnie pojętej sferze psychomotorycznej jednostki. Udział wiedzy psychologicznej szczególnie był widoczny w medycynie, szkolnictwie, procesach wychowania.

Jednak w miarę rozwoju cywilizacyjnego oraz gwałtownego postępu technologicznego szeroko rozumiana diagnostyka psychologiczna stała się jednym z podstawowych narzędzi selekcyjnych, umożliwiających określenie:

- które z czynników psychofizjologicznych są przydatne /czasami wręcz niezbędne/ a które utrudniają /lub całkowicie uniemożliwiają/ wykonywanie konkretnych czynności.
- jaki jest poziom nasycenia daną cechą jednostki, którą poddajemy diagnozie /selekcji/.

Okazało się, że zapotrzebowanie na tak wykorzystaną wiedzę psychologiczną jest ogromne a zakres jej stosowania bardzo szeroki. Pojawiły się nowe specjalizacje: psychologia pracy, komunikacyjna, sportu, sądowno-policyjna, wojskowa a także menedżerska.

Powstała ogromna sieć rozmaitych punktów konsultacyjnych, firm doradczych oraz zespołów trenerskich. Jednak w tym samym czasie nie zanotowano informacji o pojawieniu się zespołów badawczych, których celem byłoby opracowanie i popularyzacja narzędzi diagnostycznych, dostosowanych do współczesnych warunków i potrzeb funkcjonalnych.

Nie sposób odpowiedzialnie prowadzić *selekcję* osób do pełnienia funkcji wymagających specjalnych predyspozycji czy też sprawności psychofizjologicznej bez narzędzi diagnostycznych, które uwzględniają nie tylko jej specyfikę lecz także szybki rozwój technologicznych i cywilizacyjny, kumulację coraz większej liczby zadań /czynności/ w jednostce czasowej.

podstawowe założenia

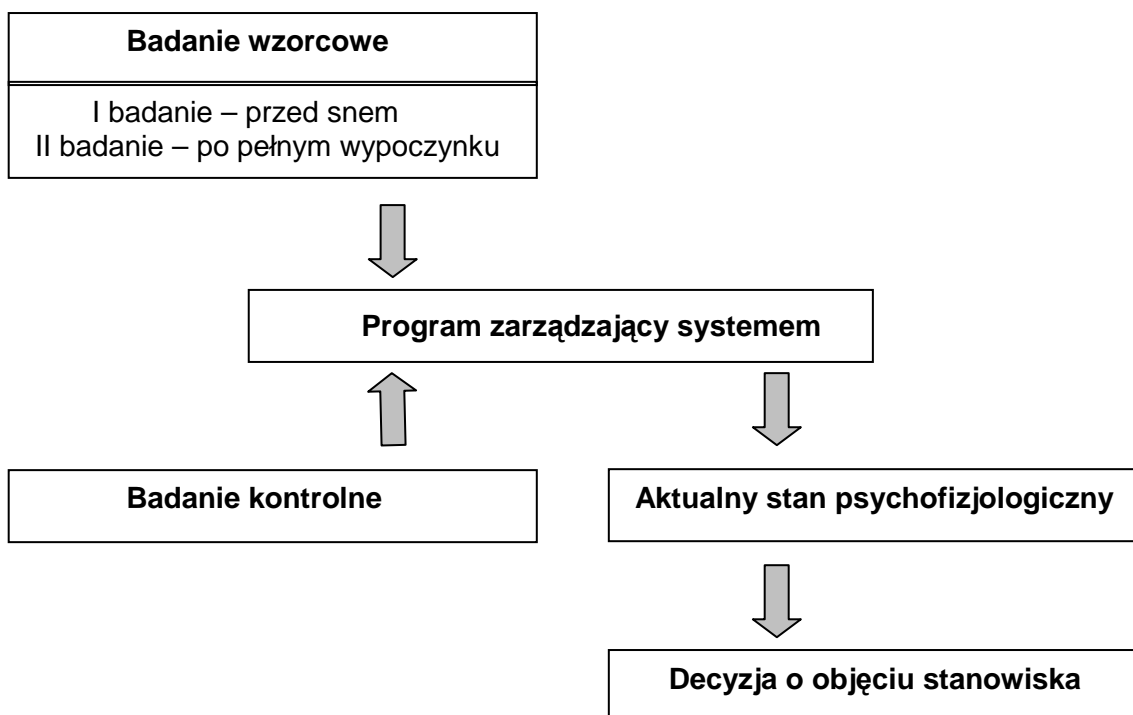
System Diagnostyki Psychofizjologicznej powstał w oparciu o dane z obserwacji badań psychologicznych osób wykonujących czynności wymagające szczególnej sprawności psychofizycznej.

Dotyczyło to głównie osób wykonujących pracę na dużych wysokościach oraz w wykopach, osób zatrudnionych w zakładach górnictwa podziemnego, pracowników przewożących materiały wybuchowe i łatwopalne itd.

Specyfika wykonywanych czynności, tzn. różnorodność i zakres badanych funkcji oraz niejednorodny charakter oceny wyników /zarówno ilościowy jak i jakościowy/ zainspirowały nas do podjęcia próby skoncentrowania w jeden strumień informacyjny:

- danych z wywiadu
- sprawności procesów umysłowych
- sprawności pamięci i uwagi
- sprawności psychomotorycznej
- parametrów fizjologicznych

Proponowany przez nas system diagnostyki ilustruje poniższy schemat

Osoba kwalifikowana na dane stanowisko zostaje poddana podwójnemu badaniu :

- po całodiennej aktywności
- po pełnym /łącznie ze snem/ wypoczynku

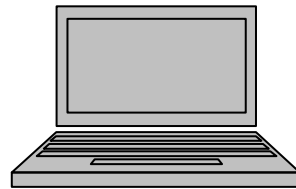
Przy pomocy programu zarządzającego zostaje sporządzony uśredniony wzorzec stanu psychofizjologicznego. Dzięki tak pozyskanej informacji program zarządzający systemem dokonuje konfrontacji stanu wzorcowego ze stanem aktualnym określonym na podstawie badania wzorcowego.

zestaw narzędzi diagnostycznych

System składa się z trzech zasadniczych elementów:

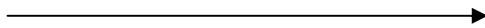
- przenośnego, bądź stacjonarnego komputera PC
- programu sterującego
- Miernika Stanu Psychofizjologicznego

Zarówno badanie wzorcowe jak i badania kontrolne są przeprowadzane przy pomocy zestawu testów znajdujących się w procesorze urządzenia.

Komputer PC

Hierarchia w Systemie
Diagnostyki Psychofizjologicznej

Miernik Stanu
Psychofizjologicznego

**Test Sprawności
Sensomotorycznej**

**Test Sprawności
Umysłowej**

**Test Pamięci
i Uwagi**

**Pomiar Parametrów
Fizjologicznych**

Test Sprawności Sensomotorycznej

Umożliwia badanie koordynacji wzrokowo – ruchowej przy jednoczesnym pomiarze parametrów czasowych.

Test Sprawności Umysłowej

Pozwala na określenie aktualnego potencjału działań umysłowych

Test Pamięci i Uwagi

Określa aktualne możliwości CUN w zakresie pamięci i uwagi

Pomiar Parametrów Fizjologicznych

Monitorowanie podczas badania dwóch parametrów fizjologicznych odzwierciedlających stan emocjonalny.

zastosowanie

System Diagnostyki Psychofizjologicznej ze względu na jego łatwość w obsłudze oraz możliwość rozbudowania i uzupełniania o kolejne testy może być stosowany w tych dziedzinach działalności człowieka, gdzie istnieje konieczność trafnej i rzetelnej diagnozy aktualnych możliwości psychofizjologicznych.

Są to osoby zatrudnione m.in.:

- w służbach ratowniczych
- w marynarce morskiej i powietrznej
- w jednostkach straży granicznej
- w ochronie osób i mienia
- w zawodach wymagających szczególnej sprawności psychomotorycznej

oraz w tych sferach działalności człowieka gdzie aktualne możliwości psychofizjologiczne decydują o życiu i bezpieczeństwie innych.

W przyszłości widzimy również uzasadniony sens stosowania systemu w diagnostyce psychologicznej instruktorów nauki jazdy oraz osób kierujących pojazdami.

Przejrzystość użytkowa systemu pozwalają w stosunkowo niedługim czasie na opanowanie podstawowych funkcji i sprawne ich wykorzystanie.

Dodatkowymi atutami są:

- możliwość wielokrotnego stosowania testów – zmienna wyuczenia została ograniczona do minimum
- powtarzalność badań
- możliwość przeprowadzania badań nie tylko w warunkach laboratoryjnych
- minimalizacja zmiennych zakłócających o charakterze językowym oraz kulturowym
- możliwość modyfikacji systemu w zależności od potrzeb użytkownika

Autorzy systemu deklarują stałą pracę nad udoskonaleniem narzędzi i metod wykorzystywanych w Systemie. Jednak najistotniejszym czynnikiem powodzenia w realizacji każdego przedsięwzięcia jest ścisła współpraca z jego użytkownikami.

Miernik Parametrów Psychofizjologicznych - System SDP

Opis funkcjonalny

- A – Monitor ekspozycji poleceń-instrukcji
- B – Monitor ekspozycji zadań-bodźców
- C – Klawiatura literowa
- D – Klawiatura graficzna
- E – Klawiatura cyfrowa
- F – Gniazdo elektrod
- G – Gniazdo audio

Uwagi:

Ilość oraz wielkość przycisków ze znakami graficznymi może ulec modyfikacji w trakcie prób testowych